

ID	Space / Document	Type
SYT-2336	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-2357	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-2358	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3603	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3598	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3594	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement

SYT-3638	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-5111	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3595	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-5112	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3596	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3597	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3626	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3628	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3645	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3644	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement

SYT-3643	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3604	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3605	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3609	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3606	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement

SYT-5114	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3607	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3621	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3622	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3624	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3623	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-4965	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3615	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement

SYT-3617	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-4966	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-3639	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3640	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3636	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-5103	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3646	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-4972	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-5465	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement

SYT-5464	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-5467	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3633	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-4969	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-5106	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-5105	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading
SYT-4973	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

SYT-3654	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-5466	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Requirement
SYT-3945	Määräysluonnokset / Käytöstäpoisto	Heading

[illegible]

Käytöstäpoisto on suunniteltava siten, että
käytöstäpoistosta aiheutuvaa työntek...

Käytöstäpoisto on suunniteltava siten, että
käytöstäpoistosta syntyvät ydinjätte...

Ydinlaitoksen dekontaminoinnista saatavat hyödyt ja haitat on arvioitava. Ydinla...

**4 § Suunnittelussa huomioitavat
käyttötapahtumat ja -kokemukset sekä
tekninen kehitys**

Käytöstäpoiston suunnittelussa on huomioitava ydinlaitokseen käyttöjakson aikana...

5 § Ydinlaitosten väliset vuorovaikutukset

Käytöstäpoiston suunnittelussa on huomioitava purettavan ydinlaitoksen järjestel...

Samalla laitospaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä olevien muiden ydinlai...

6 § Aktiivisuustasojen selvittäminen

Ydinlaitoksella on tehtävä säännönmukaisesti ja kattavasti aktiivisuus- ja kont...

7 § Käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien valinta

Käytöstäpoistossa käytettävät menetelmät on valittava siten, että ydinenergialai...

Käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien turvallisuus ja soveltuvuus suunnitel...

8 § Käytöstäpoiston turvallisuuden arviointi

Käytöstäpoiston turvallisuutta on arvioitava käytöstäpoiston suunnittelu-, valmi...

Käytöstäpoiston turvallisuutta arvioitaessa on huomioitava laitoksen sijaintipai...

Turvallisuutta arvioitaessa on osoitettava, että ydinlaitoksen käytöstäpoistosta...

9 § Turvallisuusarvioinnin päivittäminen

Turvallisuuden arviointi on päivitettävä, jos ydinlaitoksen käytöstäpoistosuunni...

10 § Käytöstäpoistosuunnitelma

Ydinenergialain 202 §:ssä tarkoitetussa
käytöstäpoistosuunnitelmassa on esitettä...

11 § Lopullinen käytöstäpoistosuunnitelma

Ydinenergialain 302 §:ssä tarkoitetun
käytöstäpoistoluvan myöntämisen edellytyks...

**12 § Käytöstäpoistosuunnitelman laatimista ja
ylläpitoa koskevat vaatimukset**

Mikäli ydinlaitos joudutaan sulkemaan
odottamatta, vaikutukset käytöstäpoistoon...

Lopullista käytöstäpoistosuunnitelmaa on päivitettävä käytöstäpoiston aikana, mi...

13 § Ydinlaitoksen pitkäaikainen säilyttäminen ennen purkamista

Käyttötoiminnan päätyttyä pitkäaikaisesti säilytettävän ydinlaitoksen turvallis...

Käytetty ydinpolttoaine, prosessiliuokset ja käytön aikana syntyneet radioaktiiv...

14 § Turvallisuusluokitellut järjestelmät

Ydinenergialain 77 §:n mukaan
turvallisuusluokitellut rakenteet, järjestelmät ja...

15 § Käytöstäpoiston toteuttaminen

Käytöstäpoiston työvaiheita ei saa toteuttaa
ennen kuin vaikutukset käytöstäpois...

Ydinlaitoksen töidenhallinnalla on varmistettava, että laitoksen purkaminen void...

Käytöstäpoistossa tarvittavien järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden käyttöku...

Käytöstäpoistosuunnitelmassa kuvattuihin käytöstäpoistovaiheisiin ja niiden tote...

16 § Muutosten hallinta ydinlaitoksen käytöstäpoiston aikana

Ydinlaitoksen purkamista koskeviin työvaihekohtaisiin kuvauksiin ja ohjeisiin te...

17 § Käytöstäpoiston päättäminen

Luvanhaltijan on purkamisen päätyttyä
osoitettava, että laitosalueen rakennuksis...

Tilojen ja rakenteiden valvonnasta
vapauttamisessa käytettävälle mittausjärjeste...

18 § Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Description

Käytöstäpoisto on suunniteltava siten, että käytöstäpoistosta aiheutuvaa työntekijöiden säteilyaltistusta rajoitetaan ja radioaktiivisten aineiden pääsy ympäristöön käytöstäpoiston aikana estetään tehokkaasti.

Käytöstäpoisto on suunniteltava siten, että käytöstäpoistosta syntyvät ydinjätteet on mahdollista loppusijoittaa turvallisesti ja ydinmateriaalivalvontaa koskevat velvoitteet täytetään.

Ydinlaitoksen dekontaminoinnista saatavat hyödyt ja haitat on arvioitava. Ydinlaitoksen laitteet, järjestelmät ja rakenteet on dekontaminoitava, mikäli dekontaminoinnista saatavat säteilyaltistukseen ja jätehuollon järjestämiseen liittyvät hyödyt arvioidaan suuremmiksi kuin siitä aiheutuvat haitat.

Käytöstäpoiston suunnittelussa on huomioitava ydinlaitokseen käyttöjakson aikana tehdyt muutokset, ydinlaitoksen käyttöhistoria, muiden ydinlaitosten käytöstäpoistosta saadut kokemukset ja teknologian kehitys.

Käytöstäpoiston suunnittelussa on huomioitava purettavan ydinlaitoksen järjestelmiin tukeutuvat käyttöä jatkavat ydinlaitokset ja toiminnot.

Samalla laitospaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä olevien muiden ydinlaitosten väliset vuorovaikutukset on huomioitava kunkin ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelussa.

Ydinlaitoksella on tehtävä säännönmukaisesti ja kattavasti aktiivisuus- ja kontaminaatiotasojen mittauksia, joista saatuja tuloksia on käytettävä lähtötietona käytöstäpoiston suunnittelussa. Aktiivisuus- ja kontaminaatiotasojen koskevat tiedot on pidettävä ajantasaisina ydinlaitoksen käytöstäpoistamisen edetessä.

Käytöstäpoistossa käytettävät menetelmät on valittava siten, että ydinenergialain 50 §:ssä säädetty säteilysuojelua koskevat vaatimukset täyttyvät, ympäristön säteilyturvallisuus on varmistettu, työssä syntyvän ydinjätteen muodostumista on rajoitettu tehokkaasti sekä varmistettu, että syntyvä ydinjäte voidaan varastoida ja loppusijoittaa turvallisesti.

Käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien turvallisuus ja soveltuvuus suunniteltuun purkutoimeen on perusteltava ennen ydinlaitoksen purkamisen aloittamista.

Käytöstäpoiston turvallisuutta on arvioitava käytöstäpoiston suunnittelu-, valmistelu- ja toteutusvaiheissa. Turvallisuutta on arvioitava käytöstäpoistosuunnitelman mukaisen toiminnan osalta (normaali toiminta) sekä niiden käytöstäpoistosuunnitelmasta poikkeavien tapahtumien osalta, joista seuraa tai voi seurata säteilyvaaratilanne.

Käytöstäpoiston turvallisuutta arvioitaessa on huomioitava laitoksen sijaintipaikka, jatkuvasti muuttuva työympäristö, käytöstäpoistoa varten rakennetut tilat ja purkamisessa sekä jätteen käsittelyssä käytettävät järjestelmät ja laitteet.

Turvallisuutta arvioitaessa on osoitettava, että ydinlaitoksen käytöstäpoistosta työntekijöille ja väestölle aiheutuvat säteilyannokset jäävät niin alhaisiksi kuin käytännöllisin toimenpitein on mahdollista eivätkä ne ylitä ydinenergia-asetuksen § 5:ssä asetettua annosrajoitusta.

Turvallisuuden arviointi on päivitettävä, jos ydinlaitoksen käytöstäpoistosuunnitelmaan tehdään merkittäviä muutoksia.

Ydinenergilain 202 §:ssä tarkoitetussa käytöstäpoistosuunnitelmassa on esitettävä:

- 1) kuvaus purettavasta ydinlaitoksesta;
- 2) ydinlaitoksen käytöstäpoiston päävaiheet ja aikataulu sekä perustelut tehdyille valinnoille;
- 3) kuvaus käytöstäpoiston huomioimisesta laitoksen suunnittelussa;
- 4) kuvaus käytöstäpoiston turvallisuuden kannalta tärkeistä järjestelmistä kaikissa käytöstäpoiston vaiheissa;
- 5) kuvaus käytettävistä purkumenetelmistä;
- 6) arvio käytöstäpoistossa syntyvien ydinjätteiden määristä, aktiivisuuksista sekä jätelajeista;
- 7) suunnitelma ydinaineiden poistamisesta ydinlaitokselta ja ydinmateriaalivalvonnan alaisten muiden aineiden, laitteiden ja laitteistojen purkamisesta;
- 8) suunnitelma käytöstäpoistossa syntyvien ydinjätteiden jätehuoltoratkaisuista;
- 9) arvio työntekijöille aiheutuvasta säteilyaltistuksesta ja mahdollisia päästöistä sekä arvio niistä väestölle aiheutuvista säteilyannoksista normaalin toiminnan ja säteilyvaaratilanteiden sekä purkutyöhön ja jätteen käsittelyyn liittyvien säteilyvaaratilanteeseen mahdollisesti johtavien vaaratilanteiden osalta;
- 10) yleispiirteinen kuvaus käytöstäpoisto-organisaatiosta; ja
- 11) kuvaus laitosalueen lopputilasta sekä perustelut lopputilan valinnalle.

Ydinenergialain 302 §:ssä tarkoitetun käytöstäpoistoluvan myöntämisen edellytyksenä hyväksyttävässä käytöstäpoistosuunnitelmassa on esitettävä

- 1) kuvaus purettavasta ydinlaitoksesta;
- 2) yksityiskohtainen kuvaus laitoksen purkuvaiheista ja toteutusaikataulusta;
- 3) ydinlaitoksen käytöstäpoistossa tarvittavat ydinlaitoksen tilat, järjestelmät ja laitteet, niihin mahdollisesti tarvittavat muutokset sekä mahdollisesti tarvittavat uudet tilat, laitteet ja järjestelmät;
- 4) käytöstäpoistossa käytettävien prosessijärjestelmien itsenäistäminen;
- 5) kuvaus käytöstäpoiston turvallisuuden kannalta tärkeistä järjestelmistä kaikissa käytöstäpoiston vaiheissa ja suunnitelma käytöstäpoiston turvallisuuden kannalta keskeisten järjestelmien purun vaiheistuksesta;
- 6) käytettävät purkumenetelmät;
- 7) selvitys ydinlaitoksen rakenteiden ja laitteiden aktiivisuuspitoisuus- tai aktiivisuuskatetasoista ja annosnopeuksista eri tiloissa,
- 8) arvio käytöstäpoistossa syntyvien ydinjätteiden määristä, aktiivisuuksista ja jätelajeista;
- 9) suunnitelma ydinjätteiden huoltoreitistä, joka sisältää tiedot jätteiden lajitteluperusteista, käsittelystä, varastoinnista ja loppusijoituksesta;
- 10) suunnitelma ydinaineiden poistamisesta laitokselta sekä ydinmateriaalivalvonnan alaisten muiden aineiden, laitteiden ja laitteistojen purkamisesta ja ydinmateriaalivalvontaa koskevien säännösten soveltamisen päättämisestä niiden osalta;
- 11) selvitys työntekijöiden henkilökohtaisen annostarkkailun, laitoksen säteily- ja kontaminaatiotasojen tarkkailun ja päästöjen tarkkailun järjestämisestä;

Mikäli ydinlaitos joudutaan sulkemaan odottamatta, vaikutukset käytöstäpoistoon on arvioitava ja käytöstäpoistosuunnitelma on tarpeen mukaan päivitettävä.

Lopullista käytöstäpoistosuunnitelmaa on päivitettävä käytöstäpoiston aikana, mikäli siinä esitettyihin purkamista koskeviin suunnitelmiin tehdään merkittäviä muutoksia.

Käyttötoiminnan päätyttyä pitkäaikaisesti säilytettävän ydinlaitoksen turvallisuuden on oltava mahdollisimman riippumaton aktiivista järjestelmistä ja seurantatoimista. Pitkäaikaisella säilyttämisellä tarkoitetaan ydinlaitoksen purkamisen viivästyttämistä yli 10 vuotta käytön päätyttyä.

Käytetty ydinpolttoaine, prosessiliuokset ja käytön aikana syntyneet radioaktiiviset jätteet on poistettava pitkäaikaisesti säilytettävältä ydinlaitokselta säteily- ja ydinturvallisuuden varmistamiseksi.

Ydinenergialain 77 §:n mukaan turvallisuusluokitellut rakenteet, järjestelmät ja komponentit on luokiteltava uudelleen niiden turvallisuusmerkityksen muuttuessa käytöstäpoiston edetessä.

Käytöstäpoiston työvaiheita ei saa toteuttaa ennen kuin vaikutukset käytöstäpoiston turvallisuuteen on arvioitu.

Ydinlaitoksen töidenhallinnalla on varmistettava, että laitoksen purkaminen voidaan toteuttaa turvallisesti laitoksen, työntekijöiden ja väestön turvallisuutta vaarantamatta.

Käytöstäpoistossa tarvittavien järjestelmien, rakenteiden ja laitteiden käyttökuntoisuutta on valvottava ja todennettava suunnitelmallisesti ja dokumentoidusti turvallisuusmerkitys huomioiden.

Käytöstäpoistosuunnitelmassa kuvattuihin käytöstäpoistovaiheisiin ja niiden toteutusjärjestykseen tehtävien muutosten vaikutukset työntekijöiden ja väestön säteilyturvallisuuteen on arvioitava ja turvallisuudesta on varmistuttava ennen muutosten toteuttamista.

Ydinlaitoksen purkamista koskeviin työvaihekohtaisiin kuvauksiin ja ohjeisiin tehtävien muutosten hallintaan on oltava järjestelmälliset ja jäljitettävät menettelyt. Muutosten vaikutukset käytöstäpoiston turvallisuuteen on arvioitava.

Luvanhaltijan on purkamisen päätyttyä osoitettava, että laitosalueen rakennuksissa ja maaperässä jäljellä olevien radioaktiivisten aineiden määrät eivät ole Säteilylain 85 §:n vapauttamisrajaa suurempia sekä ydinaineet ja muut ydinmateriaalit on poistettu laitokselta.

Tilojen ja rakenteiden valvonnasta vapauttamisessa käytettäville mittausjärjestelyille on haettava hyväksyntä Säteilyturvakeskukselta määräyksen Ydinjätteiden käsittely, varastointi ja valvonnasta vapauttaminen pykälän x mukaisesti.

[illegible]

Pykälän 1 momentissa määrätään työntekijöiden säteilyaltistuksen ja päästöjen rajoittamisen huomioimisesta ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelussa. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 47 (Työperäisen altistuksen rajoittaminen ydinlaitoksessa) ja 48 §:ään (Ydinlaitoksesta aiheutuvan väestön altistuksen rajoittaminen) työntekijöiden ja väestön altistuksen rajoittamisesta. Aiemmin tästä on säädetty määräyksen STUK 1/Y/2018 17 §:ssä. Käytöstäpoiston toimenpiteiden suunnittelussa on huolehdittava siitä, että työntekijöiden säteilyaltistus pyritään pitämään niin alhaisena kuin käytännössä mahdollista esimerkiksi työvaiheiden yksityiskohtaisella suunnittelulla, dekontaminoinnilla tai tarvittavilla tilapäisillä säteilysuojauksilla. Päästöjen leviäminen ympäristöön on lähtökohtaisesti estettävä ja se on huomioitava käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien valinnassa. Tarvittaessa on suunniteltava esimerkiksi työkohteiden eristämistä ja ilman suodatuksia.		
Pykälän 2 momentissa määrätään ydinjätteiden muodostumisen huomioimisesta käytöstäpoiston suunnittelussa. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 78 §:ään (Ydinlaitoksen käytöstäpoistoon varautuminen). Käytettävät työmenetelmät on valittava siten, että niiden seurauksena ei synny toissijaisia ydinjätteitä, joiden loppusijoittaminen ei ole toteutettavissa turvallisesti. Esimerkiksi ydinlaitoksen puhdistamisessa radioaktiivisuudesta ei saa käyttää sellaisia liuottimia, joiden loppusijoittaminen ei ole mahdollista turvallisesti. Mikäli syntyvä ydinjäte on samanaikaisesti myös ydinmateriaalia, on huolehdittava ydinmateriaalivalvontaa koskevien velvoitteiden täyttymisestä. Pääsääntöisesti ydinmateriaali on tehtävä käyttökunnottomaksi ja poistettava ydinmateriaalikirjanpidosta ennen sen loppusijoittamista. Ydinmateriaalivalvontaa koskevista velvoitteista säädellään yksityiskohtaisesta Säteilyturvakeskuksen määräyksessä Ydinmateriaalivalvonta.		

Pykälän 3 momentissa määrätään luvanhaltijaa tarkastelemaan ydinlaitoksen tai sen osan dekontaminoinnista aiheutuvat hyödyt ja haitat säteilysuojelun ja ydinjätehuollon kannalta. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 76 (Säteilyaltistuksen rajoittaminen suunnitteluratkaisuilla) ja 78 §:ään. Käyttötoiminnan päätyttyä laitoksen laitteet, järjestelmät ja rakenteet on puhdistettava radioaktiivisesta liasta eli dekontaminoitava osittain tai kokonaan, mikäli sillä voidaan alentaa henkilöiden käytöstäpoiston eri vaiheiden aikana saamaa yhteen laskettua säteilyaltistusta, pienentää loppusijoitettavan jätteen määrää tai vähentää merkittävästi kontaminaation leviämistä. Dekontaminointia harkitessa pitää kuitenkin huomioida siitä syntyvä jätemäärä ja laatu sekä henkilöstölle mahdollisesti siitä aiheutuvat säteilyannokset. Mikäli hyötyjen todetaan olevan haittoja suurempia, on ydinlaitoksen kontaminoituneet laitteet, järjestelmät ja rakenteet dekontaminoitava joko osittain tai kokonaan ennen niiden purkamisen aloittamista.		

Pykälässä määrätään käytöstäpoiston suunnittelussa käytettävistä ydinlaitosta koskevista lähtötiedoista sekä käyttökokemusten ja teknologian kehityksen huomioimisesta ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelussa. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 78 §:ään. Määräysvaatimus perustuu IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 12 ja WENRAn referenssitason (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015) kohtiin DE-48 ja DE-49. Ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelun on perustuttava ajantasaiseen tietoon laitoksesta. Suunnittelussa on huomioitava laitokseen sen käytön aikana tehdyt laitosmuutokset sekä laitoksen käyttöhistoria. Huomioitavia asioita ovat esimerkiksi laitokseen rakennetut uudet järjestelmät ja tilat, alkuperäisiin tiloihin tai järjestelmiin tehdyt muutokset sekä laitoksen ajantasaiset aktiivisuutta ja kontaminaation leviämistä koskevat tiedot. Käytöstäpoiston suunnittelussa on hyödynnettävä muilta käytöstäpoistetuilta ydinlaitoksilta saatuja käyttökokemuksia. Uusien teknologioiden käyttäminen ydinlaitoksen purkamisessa on suositeltavaa, kunhan käyttöön otettavan teknologian on osoitettu soveltuvan suunniteltuun purku- tai mittaustoimenpiteeseen. Valittujen ratkaisujen tulee sopia kansalliseen		

Pykälässä määrätään käytöstäpoistovaiheessa olevan ja muiden samalla laitospaikalla sijaitsevien ydinlaitosten välisten riippuvuuksien ja vuorovaikutusten huomioimisesta käytöstäpoiston suunnittelussa. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 78 §:ään. Määräysvaatimus perustuu IAEA:n käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 8 ja WENRA:n referenssitason (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015) kohtaan DE-22. Pykälän 1 momentissa määrätään käytöstäpoistettavan ydinlaitoksen järjestelmiä käyttävien käyttöä jatkavien ydinlaitosten huomioimisesta käytöstäpoiston suunnittelussa. Ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelussa on huomioitava purettavan ydinlaitoksen järjestelmistä riippuvaiset itsenäistä käyttöä jatkavat ydinlaitokset kuten esimerkiksi käytetyn ydinpolttoaineen välivarastot ja ydinjätteiden käsittelylaitokset. Ydinlaitoksen käytöstäpoisto on suunniteltava siten, että käyttöä jatkavien ydinlaitosten tarvitsemien järjestelmien kuten esimerkiksi sähkö- ja automaatiojärjestelmien, ilmastoinnin sekä vesien syötön itsenäistäminen on huomioitu ja näiden järjestelmien tahattoman purkamisen ennalta ehkäisty.		
Pykälän 2 momentissa määrätään samalla laitospaikalla sijaitsevien ydinlaitosten välisten vuorovaikutusten huomioimisesta ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelussa. Ydinlaitoksen käytöstäpoiston vaikutukset muihin samalla laitospaikalla käyntiä jatkaviin ydinlaitoksiin on arvioitava. Lisäksi on tunnistettava käytöstäpoiston toimenpiteistä muille käyttöä jatkaville laitoksyksiköille aiheutuvat mahdollisesti riskit ja varauduttava niihin.		

Pykälässä määrätään ydinlaitoksen aktiivisuus- ja kontaminaatiotasojen määrittämisestä. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 78 ja 331 §:ään (Radioaktiivisuuden selvittäminen käytöstäpoiston yhteydessä). Vaatimus on tuotu määräykseen ohjeesta YVL D.4 (423–427). Määräysvaatimus perustuu IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 11 ja WENRAn referenssitason (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015) kohtaan DE-10. Ydinlaitoksen aktiivisuus- ja kontaminaatiotasot on määriteltävä säännöllisesti laitoksen koko elinkaaren ajan. Ajantasaisia tietoja on käytettävä ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelun lähtötietona. Aktiivisuus- ja kontaminaatiotasojen perusteella voidaan suunnitella laitoksen purkamista sekä arvioida syntyviä ydinjättemääriä. Ydinlaitoksen aktiivisuus- ja kontaminaatiotasoja koskevia tietoja on ylläpidettävä myös ydinlaitoksen käytöstäpoiston aikana.		
Pykälässä määrätään käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien valinnassa huomioitavista asioista. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 330 §:ään (Ydinvoimalaitoksen, ydinteknisen laitoksen ja ydinpolttoaineen tuotantolaitoksen käytöstäpoisto). Määräysvaatimus perustuu osin IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 12. Pykälän 1 momentissa määrätään, että ydinlaitoksen käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien valinnassa on huolehdittava työntekijöiden säteilysuojelusta ja ympäristön säteilyturvallisuudesta. Sellaisten menetelmien käyttöä tulee välttää, joiden käytöstä syntyy merkittäviä määriä sekundäärisiä ydinjätteitä. Lisäksi on varmistettava, että valitut menetelmät eivät tuota ydinjätettä, joka ei ole varastoitavissa tai loppusijoitettavissa turvallisesti.		

Pykälän 2 momentissa määrätään valittujen käytöstäpoistossa käytettävien menetelmien turvallisuudesta ja soveltuvuudesta suunniteltuun purkutoimenpiteeseen. Soveltuvuus suunniteltuun toimenpiteeseen on perusteltava ennen kyseessä olevan purkutoimenpiteen toteuttamista.		
Pykälässä määrätään käytöstäpoiston turvallisuuden arvioinnista. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 135 §:ään (Turvallisuutta koskevien vaatimusten täyttymisen osoittaminen). Määräysvaatimus perustuu IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 3 ja WENRAn referenssitason (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015) kohtiin DE-50 ja DE-54. Lisäksi turvallisuuden arviointi koskeva vaatimus on aikaisemmin ollut ohjeen YVL D.4 vaatimuksessa 604. Pykälän 1 momentissa määrätään tilanteista, jotka on huomioitava käytöstäpoiston turvallisuutta arvioitaessa. Käytöstäpoiston turvallisuutta on arvioitava kaikissa käytöstäpoiston vaiheissa. Arvio on tehtävä käytöstäpoistosuunnitelmaa ja voimassa olevia käytöstäpoistoa koskevia turvallisuusvaatimuksia vasten. Turvallisuuden arvioinnissa on käsiteltävä normaalitoiminta ja mahdolliset häiriö- ja onnettomuustilanteet. Onnettomuustilanteina on arvioitava tilanteet, joilla voi olla merkitystä säteilyturvallisuuden kannalta, mutta myös muut merkittävät purkuvaiheisiin liittyvät tavanomaiset onnettomuusriskit. Säteilyturvallisuuteen liittyvinä riskeinä voidaan tarkastella esimerkiksi aktivoituneiden ja kontaminoituneiden komponenttien pilkkominen, muutokset		
Pykälän 2 momentin mukaan turvallisuuden osoittamisessa on huomioitava laitoksen sijaintipaikka. Arvioinnissa on huomioitava muut samalla paikalla mahdollisesti sijaitsevat ydinlaitokset sekä muu mahdollinen teollinen toiminta. Turvallisuuden arvioinnissa on huomioitava purkutyön seurauksena jatkuvasti muuttuva ympäristö, käytöstäpoistamista varten rakennetut uudet tila esimerkiksi jätehuollon tarvitsemat jätehuoltotilat sekä käytöstäpoistossa ja ydinjätteiden käsittelyssä käytettävät laitteet ja järjestelmät.		
Pykälän 3 momentissa määrätään osoittamaan, että asetuksen x §:ssä ydinlaitoksen käytöstäpoistolle asetetut annosrajoitukset eivät ylity. Arvion tulokset on esitettävä käytöstäpoistosuunnitelmassa.		

Pykälässä määrätään ydinlaitoksen käytöstäpoistoa koskevan turvallisuuden arvioinnin päivittämisestä. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 135 §:ään. Määräysvaatimus perustuu WENRAn refenssitason kohtaan DE-54 (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Turvallisuuden arviointi on päivitettävä, mikäli käytöstäpoistosuunnitelmaan tehdään merkittäviä muutoksia. Merkittävä muutos voisi olla esimerkiksi purkujärjestyksen muuttaminen, samanaikaisesti tehtävien toisiinsa vaikuttavien purkutoimenpiteiden lisääminen, isojen matala- ja keskiaktiivisten komponenttien purku- ja käsittelymenetelmien muuttaminen, muutokset purettavan laitoksen radioaktiivisuuden ja päästöjen seurannassa tai muutokset ydinjätteiden käsittelyssä ja varastoinnissa.		

Pykälässä määrätään osana käyttölupahakemusta ja ydinlaitoksen käytön aikana toimitettavan käytöstäpoistosuunnitelman sisällöstä. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 202 §:ään (Ydinlaitoksen käytöstäpoiston suunnittelu). Määräysvaatimus perustuu IAEA:n käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 10 ja WENRA:n referenssitason (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015) kohtiin DE-15, DE-19, DE-21, DE-23 ja DE-25. Käytöstäpoistosuunnitelmaa koskevat sisältövaatimukset oli esitetty aiemmin ydinenergia-asetuksen (161/1988) 79 a §:ssä. Ydinenergialain 202 §:ssä asetettuja käytöstäpoistosuunnitelmaa koskevia sisältövaatimuksia on tarkennettu tässä pykälässä. Käyttölupavaiheen käytöstäpoistosuunnitelman on perustuttava toteutetun ydinlaitoksen suunnitteluaineistoon. Käyttölupa-aineistossa toimitettava käytöstäpoistosuunnitelma voi edelleen sisältää periaatetason tietoja käytöstäpoiston suunnittelusta. Esimerkiksi tiedot käytöstäpoistoa toteuttavasta organisaatiosta voivat olla vielä yleisellä tasolla. Riittää, että on alustavia suunnitelmia siitä, millaisella organisaatorakenteella käytöstäpoistoa ollaan toteuttamassa eli kuinka paljon laitoksen oma		

Pykälässä määrätään lopullisen käytöstäpoistosuunnitelman sisällöstä. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergiain 202 §:ään. Aiemmin lopullista käytöstäpoistosuunnitelmaa koskevat vaatimukset on esitetty ohjeen YVL D.4 vaatimuksessa 709. Määräysvaatimus perustuu osin WENRAn refenssitason kohtiin DE-27, DE-28, DE-29 ja DE-26 (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Pykälässä lopullista käytöstäpoistosuunnitelmaa koskevia sisältövaatimuksia on täsmennetty ja sisältövaatimukseen on lisätty vaatimukset turvallisuusarviointia koskevien tulosten esittämisestä, koska käytöstäpoistovaiheelle ei jatkossa edellytetä turvallisuusselosteen laatimista ja ylläpitämistä. Lopullinen käytöstäpoistosuunnitelma toimitetaan käytöstäpoistolupahakemuksen osana Säteilyturvakeskukselle hyväksyttäväksi. Sen tulee kuvata käytöstäpoiston päävaiheet, niiden sisältö ja toteutusaikataulu. Lopullinen käytöstäpoistosuunnitelma on laitoksen purkamista kuvaava projektisuunnitelma, jonka päävaiheiden mukaan ydinlaitoksen purkamisessa voidaan edetä. Lisäksi lopullisessa käytöstäpoistosuunnitelmassa on esitettävä käytöstäpoiston turvallisuuden arviointia koskevat tulokset.		
Pykälässä määrätään tilanteista, joissa lopullinen käytöstäpoistosuunnitelma on päivitettävä. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergiain 202 §:ään. Pykälän 1 momentin mukaan käytöstäpoistosuunnitelman päivitystarve on arvioitava tilanteissa, joissa ydinlaitoksen käyttö lopetetaan suunniteltua aikaisemmin esimerkiksi taloudelliseen kannattavuuteen tai poliittiseen päätöksentekoon liittyvän syyn takia. Mikäli arvioinnin seurauksena havaintaan päivitystarpeita on käytöstäpoistosuunnitelma päivitettävä ja lähetettävä Säteilyturvakeskukselle hyväksyttäväksi ennen laitoksen käytöstäpoiston aloittamista.		

Pykälän 2 momentin mukaan käytöstäpoistosuunnitelma on päivitettävä, mikäli käytöstäpoistosuunnitelmaan tehdään merkittäviä muutoksia. Merkittäviä muutoksia voisivat olla esimerkiksi purkuvaiheiden järjestyksen muuttaminen, samanaikaisten purkuvaiheiden lisääminen, purkulaajuuden kasvaminen tai isojen aktivoituneiden ja kontaminoituneiden komponenttien purkumenetelmän muuttaminen.		
Pykälässä määrätään toimenpiteistä ydinlaitoksen ennen sen käytöstäpoistoa tapahtuvan pidempiaikaisen säilyttämisen aikana. Pidempiaikaisella säilyttämisellä tarkoitetaan ydinlaitoksen jättämistä odottamaan purkuvaiheen alkamista yli kymmeneksi vuodeksi. Määräyksen antaminen perustuu ydinenergialain 202 §:ään. Määräysvaatimus perustuu osin WENRAn refenssitason kohtaan DE-48 (WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Pykälän 1 momentti edellyttää, että säilytettävän laitoksen turvallisuuden tulee olla mahdollisimman riippumaton aktiivisista järjestelmistä ja seurantatoimenpiteistä.		
Pykälän 2 momentti edellyttää, että säilytettävältä ydinlaitokselta on poistettava käytetty ydinpolttoaine niin pian kuin käytännössä mahdollista. Polttoaineen poistaminen laitokselta mahdollistaa prosessijärjestelmien tyhjentämisen ja tarpeen mukaan niiden dekontaminoinnin. Sen lisäksi laitokselta on poistettava prosessiliuokset sekä käytön aikaan syntyneet radioaktiiviset jätteet, jolloin minimoidaan riski kontaminaation leviämiseksi laitoksen sisällä esimerkiksi liitos-, venttiili-, putki- tai säiliövuotojen takia.		

Pykälässä määrätään ydinenergiain 77 §:n (Ydinlaitoksen järjestelmät, rakenteet ja laitteet) nojalla turvallisuusluokiteltujen rakenteiden, järjestelmien ja komponenttien käsittelystä käytöstäpoiston aikana. Määräysvaatimus perustuu IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 12 ja WENRAn refenssitason kohtaan DE-30 (WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Käytöstäpoiston alkaessa polttoaineen reaktorista poistamiseen jälkeen ydinlaitoksella voi olla edelleen käytössä joitain turvallisuusluokiteltuja järjestelmiä esimerkiksi päästöjen valvontaan liittyen. Purkutöiden edetessä ne on luokiteltava uudelleen niiden turvallisuusmerkityksen muututtua. Ne voi poistaa turvallisuusluokituksesta kokonaan, kun niiden suorittamaa turvallisuustoimintoa ei enää purettavalla laitoksella tarvita. Sen jälkeen, kun niitä ei tarvita minkään käytöstäpoiston kannalta keskeisen ydin- tai säteilyturvallisuuteen liittyvän toiminnon suorittamiseen, ne voidaan purkaa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että luokitusasiakirjaa on pidettävä yllä ja ajan tasalla niin kauan kunnes kaikki ydinlaitoksen järjestelmät on poistettu turvallisuusluokituksesta.		
Pykälässä määrätään ydinenergiain 330 §:n (Ydinvoimalaitoksen, ydinteknisen laitoksen ja ydinpolttoaineen tuotantolaitoksen käytöstäpoisto) nojalla käytöstäpoiston toteuttamisesta. Määräysvaatimukset perustuvat osin WENRAn referenssitason kohtaan DE-47 (WENRA WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Pykälän 1 momentissa edellytetään käytöstäpoiston turvallisuuden arviointia ennen työvaiheiden aloittamista. Turvallisuuden arvioinnissa on otettava huomioon samanaikaisesti tehtävät muut työvaiheet sekä ihmisten ja ympäristön suojaaminen säteilyltä.		

Pykälän 2 momentissa edellytetään töiden hallintamenettelyjä, joilla varmistetaan, että ydinlaitoksen purkaminen voidaan toteuttaa säteilyturvallisuuksiin vaarantamatta. Kyseeseen voisi tulla esimerkiksi työmääräin tai -lupamenettely. Töiden hallinnalla varmistetaan, että suunnitellut työt tehdään oikea-aikaisesti käytöstäpoistosuunnitelman mukaisessa järjestyksessä.		
Pykälän 3 momentissa edellytetään käytöstäpoistossa tarvittavien laitteiden, järjestelmien ja rakenteiden kunnonvalvontaa ja kunnossapitoa. Käytöstäpoiston toteuttamisen kannalta turvallisuuskriittisempien laitteiden, järjestelmien ja rakenteiden kunnonvalvontaan ja kunnossapitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kyseisten järjestelmien kunnossapidosta on huolehdittava myös ydinlaitoksen pitkäaikaisen säilytyksen aikana.		
Pykälän 4 momentissa määrätään käytöstäpoistosuunnitelman tehtävien merkittävien muutosten turvallisuusarvioinnista. Tehtyjen muutosten vaikutukset työntekijöiden ja ympäristön säteilyaltistukseen on arvioitava ennen muutosten toteuttamista. Lisäksi on varmistettava, että tehdyt muutokset eivät vaikuta heikentävästi työmaan ydin- ja säteilyturvallisuuteen.		
Pykälässä määrätään ydinenergiain 330 §:n (Ydinvoimalaitoksen, ydinteknisen laitoksen ja ydinpolttoaineen tuotantolaitoksen käytöstäpoisto) nojalla käytöstäpoiston aikana tehtävien muutosten hallinnasta.		
Vaatimuksessa edellytetään, että käytöstäpoiston aikaisiin yksityiskohtaisiin työvaihekuvauxiin ja ohjeisiin tehtävien muutosten hallitsemiseksi on oltava menettelyt. Työvaihekuvausten ja ohjeiden päivitysprosessi ja hyväksymismenettelyt on kuvattava. Prosessiin on sisällytettävä turvallisuuden arviointi ennen muutoksen toteuttamista. Vaatimuksella on pyritty varmistamaan se, että muutokset tehdään hallitusti, mutta ilman, että jokaiselle pienemmälle muutokselle edellytettäisiin Säteilyturvakeskuksen hyväksyntää.		

Pykälässä määrätään 331 §:n (Radioaktiivisuuden selvittäminen käytöstäpoiston yhteydessä) perusteella käytöstäpoiston päättämiseen liittyvistä toimista. Määräysvaatimus perustuu IAEAn käytöstäpoistoa koskevan turvallisuusstandardin (GSR PART 6: Decommissioning of Facilities) vaatimukseen 15 ja WENRAn refenssitason kohtaan DE-60 (WGWD: Report Decommissioning Safety Reference Levels, Version 2.2, 22 April 2015). Aiemmin asiaa on säännelty ohjeessa YVL D.4 vaatimuksessa 427. Pykälän 1 momentissa edellytetään luvanhaltijaa osoittamaan, että puretun laitoksen ja sen maaperän aktiivisuus jää alle säteilylain 85 §:ssä annettujen vapauttamisrajojen. Lisäksi edellytetään, että ydinmateriaalit ja ydinaineet tulee olla poistettuna ydinlaitokselta ennen kuin laitos voidaan todeta käytöstäpoistetuksi.		
Pykälän 2 momentissa edellytetään, että luvanhaltija laatii mittaussuunnitelman laitosalueen rakennusten ja maaperän puhtaaksi toteamiseksi ja toteuttaa tarvittavat mittaukset ja toimittaa mittaustiedot Säteilyturvakeskukselle yhdessä alueen ja rakennusten valvonnasta vapautusta koskevan hakemuksen kanssa. Suunnitelman hyväksymismenettely on kuvattu Säteilyturvakeskuksen määräyksessä Ydinjätteiden käsittely.		

ID	Ehdotus uudeksi tekstiksi
SYT-2336	
SYT-2357	
SYT-2358	
SYT-3603	

SYT-3598

SYT-3594

SYT-3638

SYT-5111

SYT-3595

SYT-5112

SYT-3596

SYT-3597

SYT-3626

SYT-3628

SYT-3645

SYT-3644

SYT-3643	
SYT-3604	
SYT-3605	
SYT-3609	
SYT-3606	

SYT-5114	
SYT-3607	
SYT-3621	

SYT-3622

SYT-3624

SYT-3623

SYT-4965

SYT-3615

SYT-3617	
SYT-4966	
SYT-3639	
SYT-3640	
SYT-3636	
SYT-5103	

SYT-3646

SYT-4972

SYT-5465

SYT-5464	
SYT-5467	
SYT-3633	
SYT-4969	
SYT-5106	
SYT-5105	
SYT-4973	

SYT-3654

SYT-5466

SYT-3945

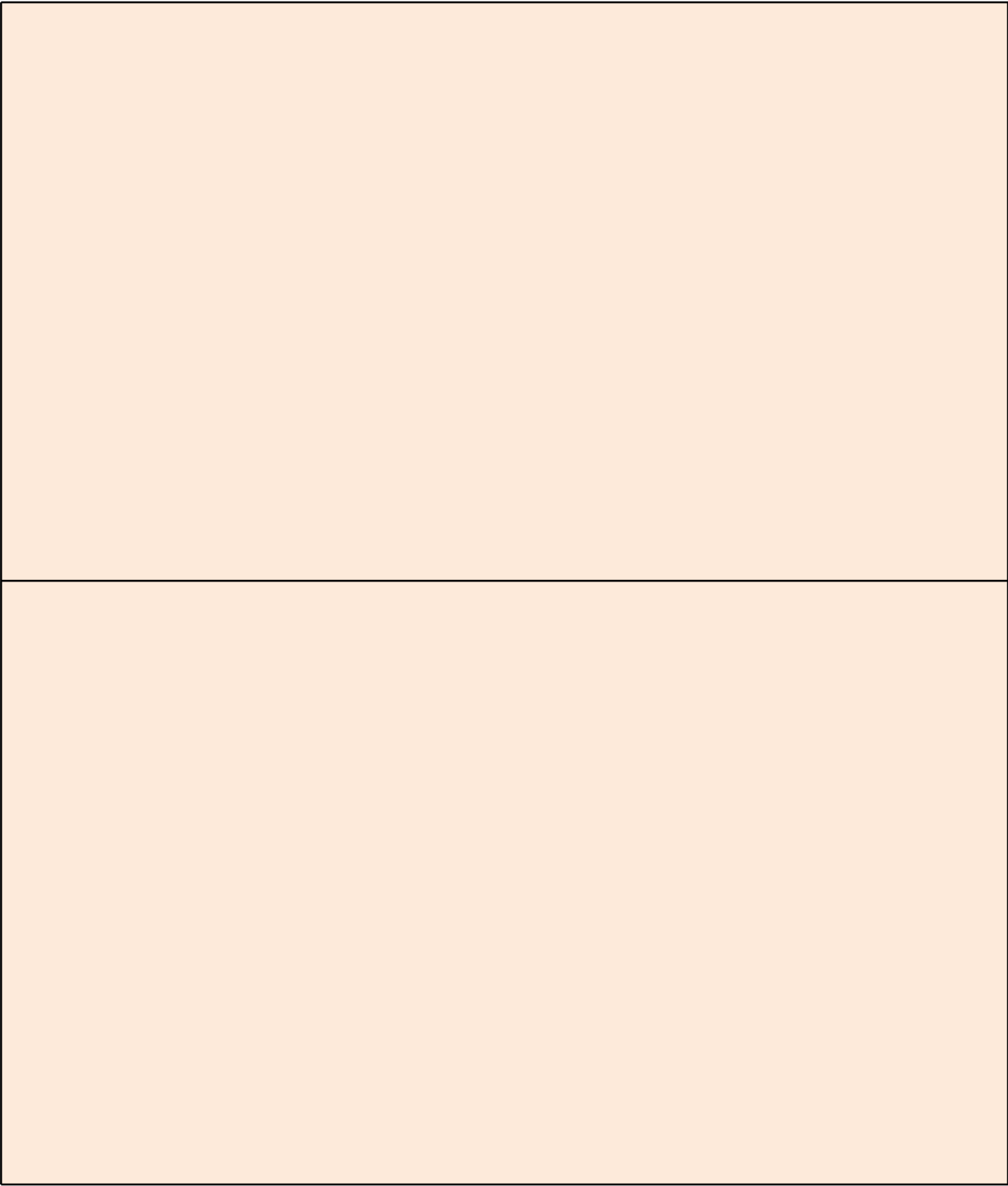
Muu mahdollinen kommentti

Käytöstäpoistosuunnitelma edellytetään toimitettavan Säteilysäilytyskeskukselle ensimmäistä kertaa vasta ennen käyttölupavaiheen myöntämistä. Tässä vaiheessa laitos on kuitenkin jo rakennettu. Käytöstäpoiston aikana syntyvien jätteiden määrään ja ominaisuuksiin vaikuttavat keskeisesti suunnitteluvaiheessa tehdyt ratkaisut, jotka on toteutettu rakentamisvaiheessa. Toisin sanoen merkittäviä päätöksiä, joilla on keskeisesti vaikutusta käytöstäpoiston toteutukseen ja siitä aiheutuneiden ydinjätteiden määrään ja ominaisuuksiin, on tehty ennen kuin ensimmäinen käytöstäpoistosuunnitelma on toimitettu Säteilysäilytyskeskuksen hyväksyttäväksi. Siinä vaiheessa kun laitos on rakennettu, näihin asioihin (esimerkiksi suunnitteluratkaisuihin ja materiaalityypintoihin) ei voida enää käytännössä vaikuttaa. Käytöstäpoistosta aiheutuvien vaikutusten minimoimiseksi olisi hyödyllistä, mikäli käytöstäpoistoon vaikuttavia suunnitteluratkaisuja arvioitaisiin viranomaisen toimesta jo ennen käyttölupahakemusta.

Rakentamislupahakemuksen yhteydessä nykytilasäädännön puitteissa edellytetään selvitystä ydinjätehuollon järjestämisestä, mukaan lukien käytöstäpoisto, mutta tässä kohdissa on tuskin otettu tarkemmin kantaa suunnitteluratkaisujen vaikutukseen käytöstäpoiston ja ydinjätteiden kannalta. Uuden ydinennergialain luonnoksen mukaan käytöstäpoiston tarkastelu rakennuslupavaiheessa tulisi jopa kevenemään entisestään nykytilaan verrattuna.

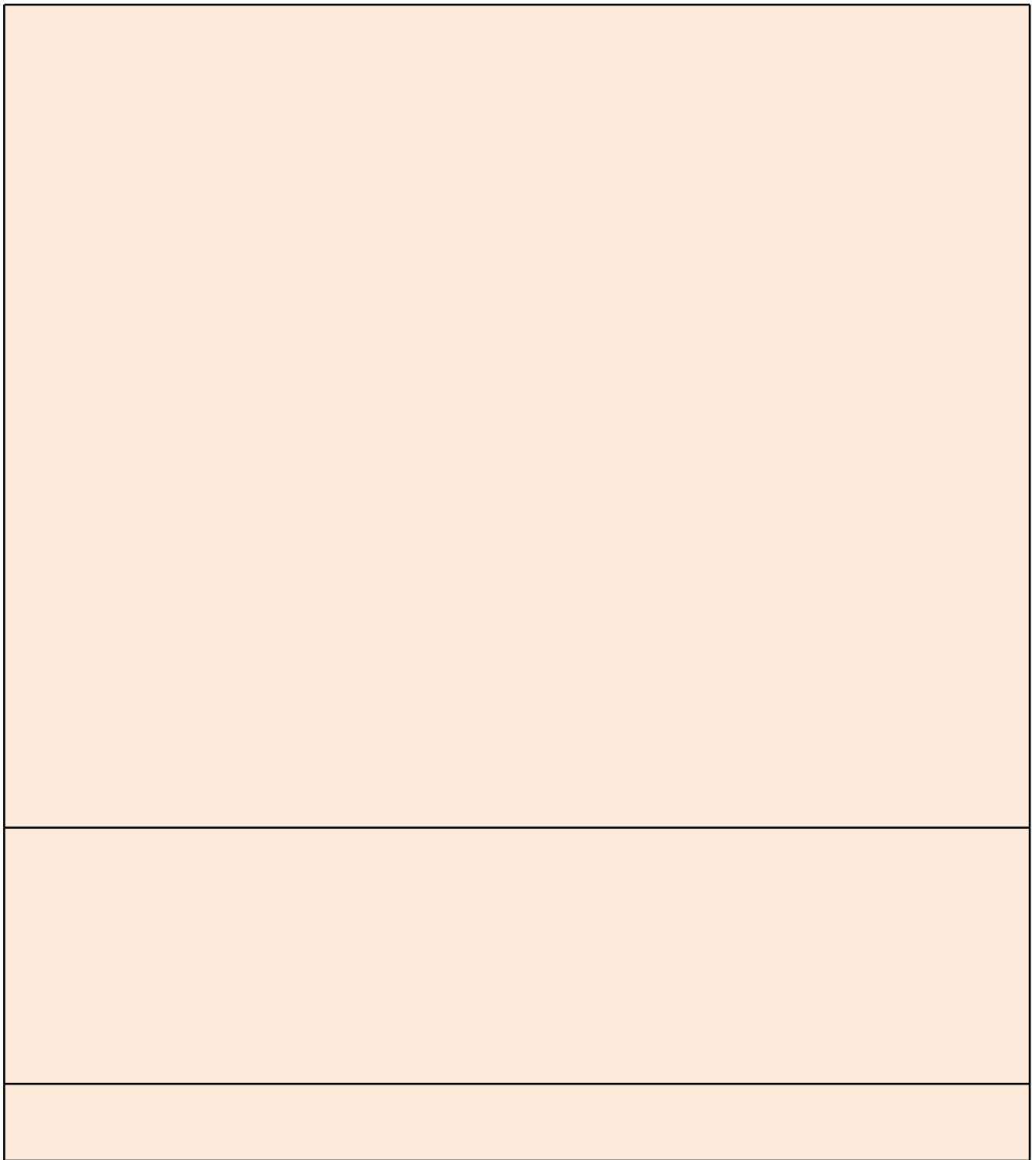
Toisaalta lakiesityksen 78 § ottaa kantaa käytöstäpoiston huomioimiseen suunnittelussa. Tarvittava täydennys pykälään olisi ollut, että "suunnittelussa ja käytössä on varauduttava laitoksen turvalliseen käytöstäpoistoon ja muodostuvien ydinjätteiden määrän pitämiseen mahdollisimman pienenä". Nykymuodossaan ydinjätteiden määrän vähentämiseen tähtäävä pykälä koskee käytöstäpoiston toteutusta eikä laitoksen suunnittelua.

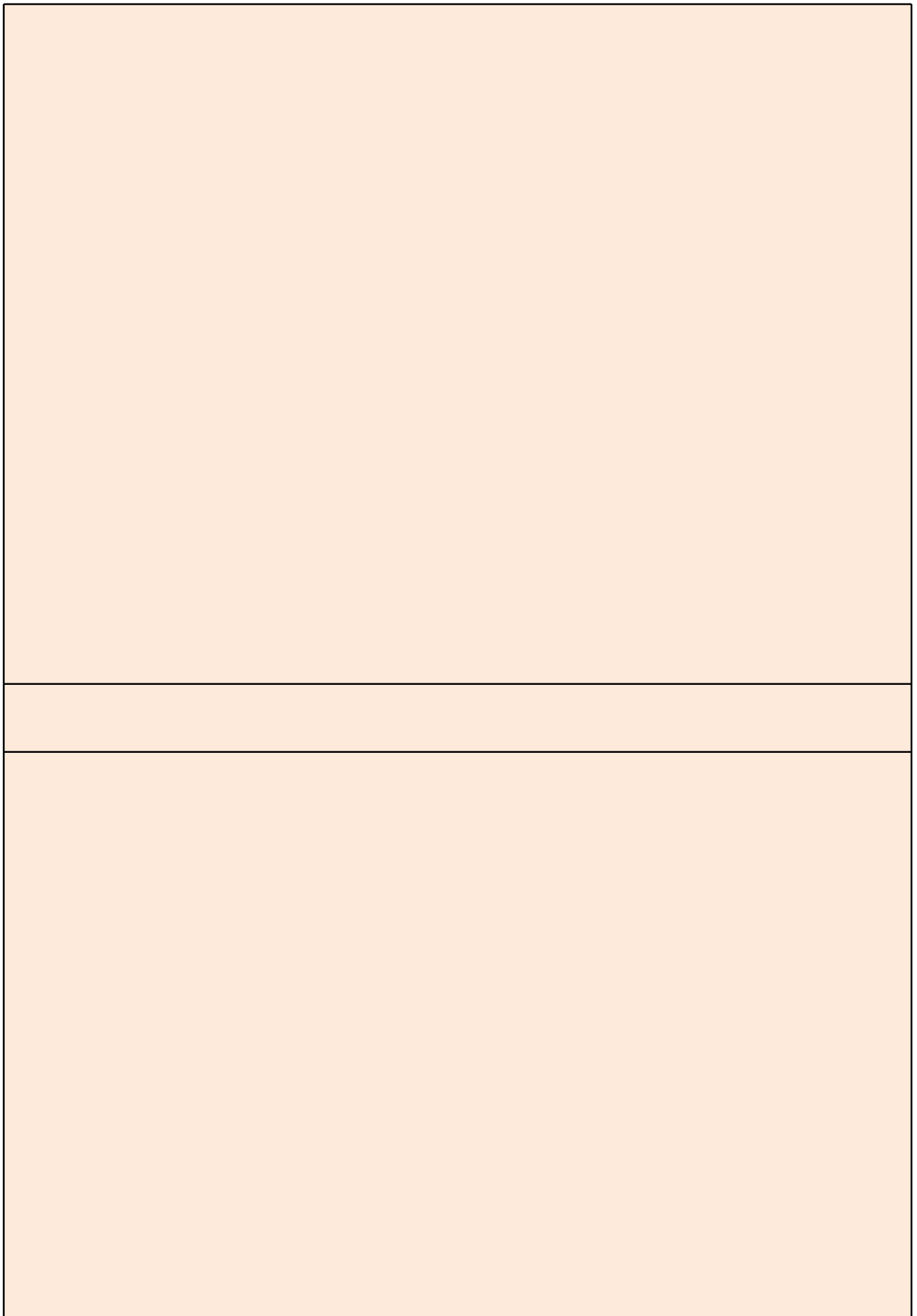
Laitosten turvallinen käytöstäpoisto on huomioitava jo laitoksia suunniteltaessa.

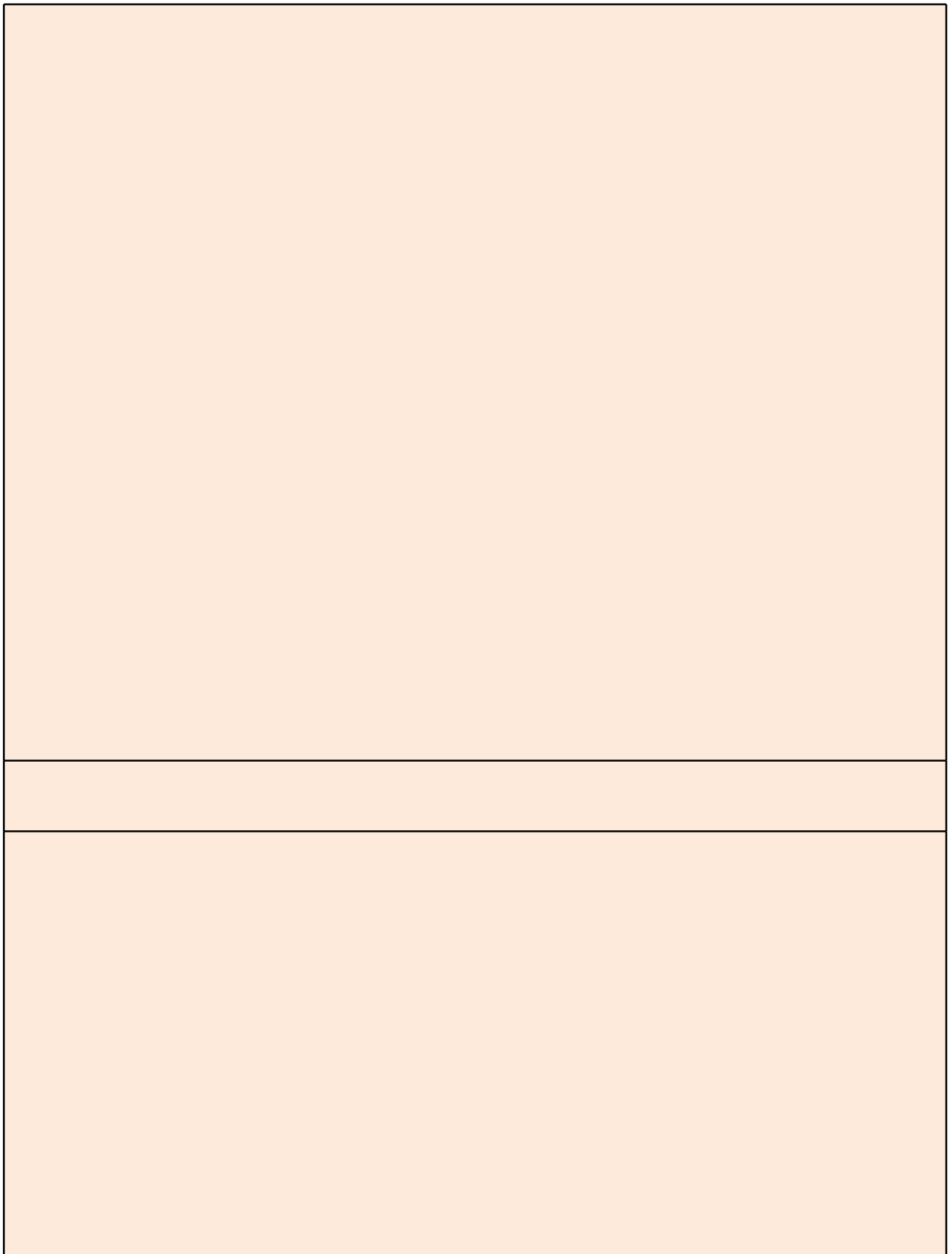

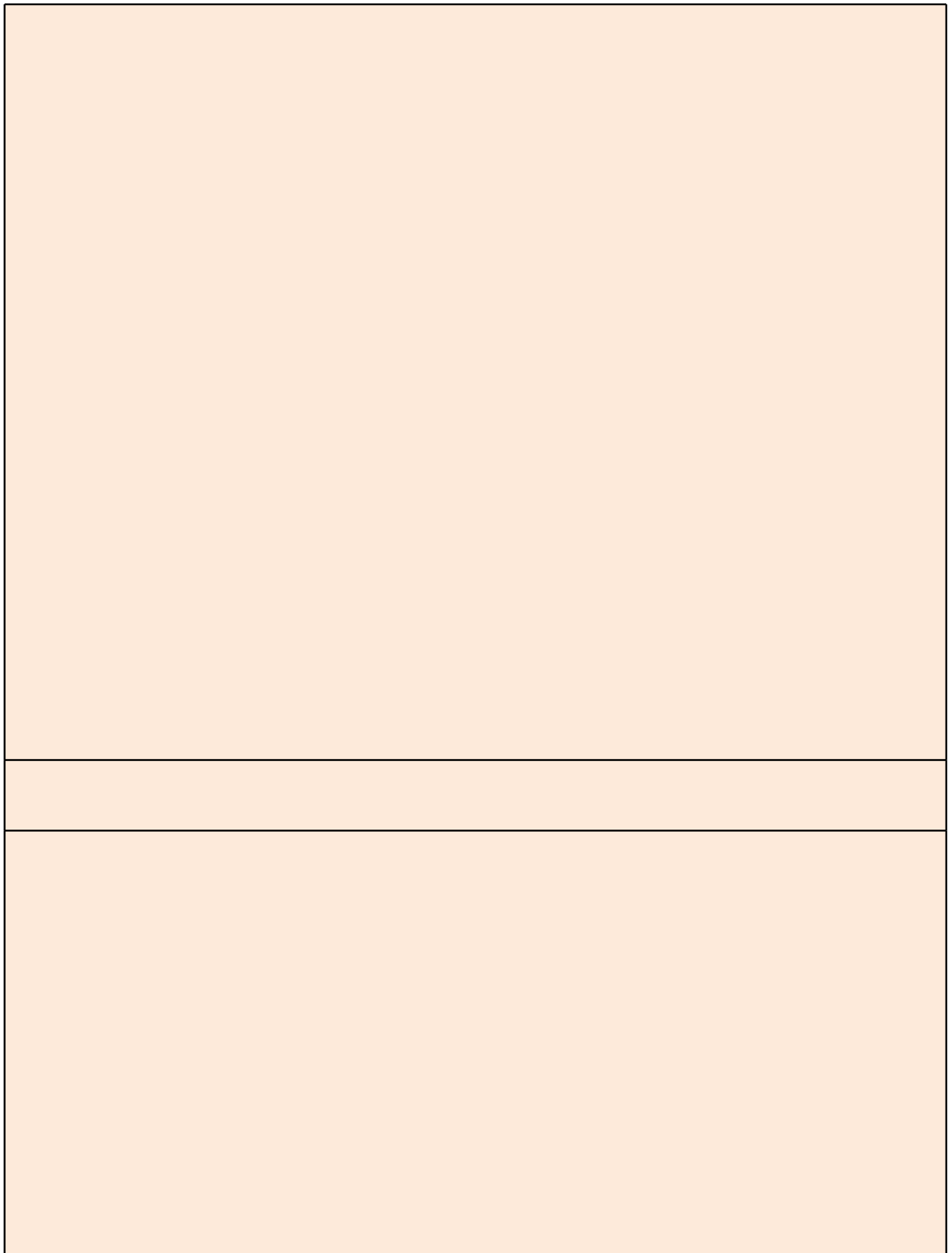

[illegible]

Miten viranomainen varmistaa, että vaatimus käytöstäpoiston huomioimisesta itse suunnittelussa toteutuu? Lakitasolla sitä vaaditaan, mutta tässä määräyksessä se ei nouse erityisesti esiin. On varmistettava, että asia käsitellään vähintään turvallisuussuunnittelua käsittelevässä Säteilyturvakeskuksen määräyksessä (jonka luonnosta ei ole vielä julkaistu).

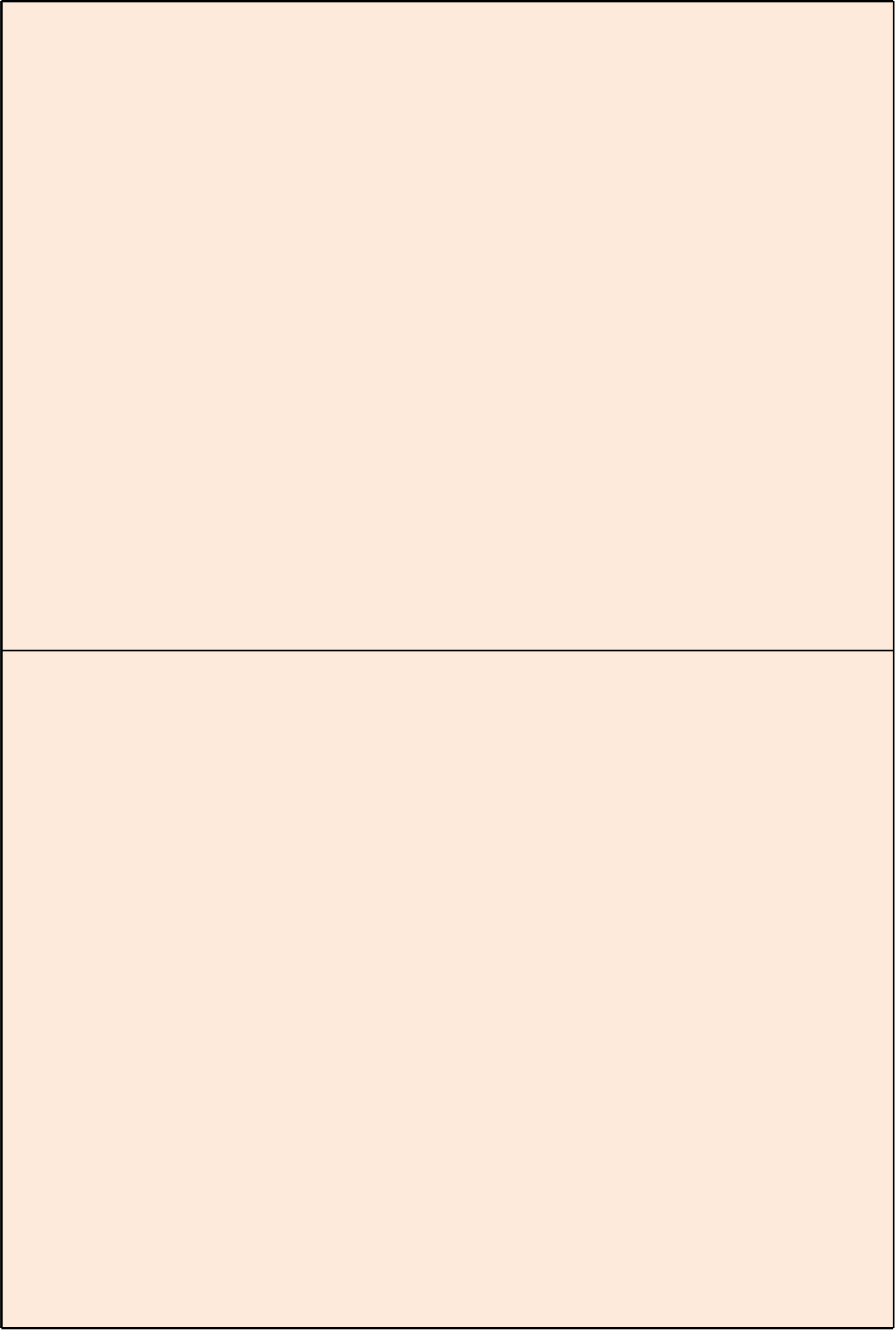
[illegible]

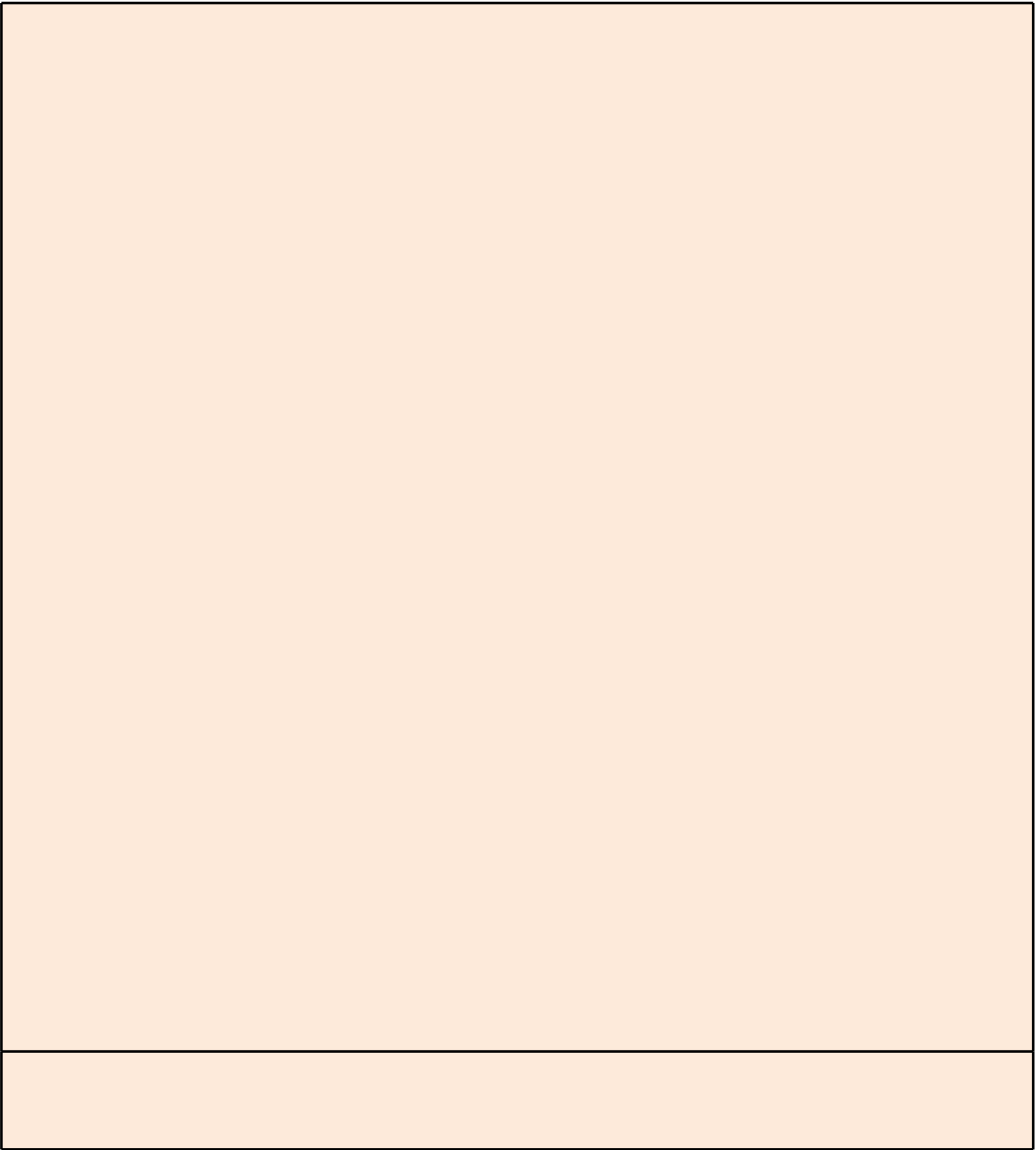
[illegible]

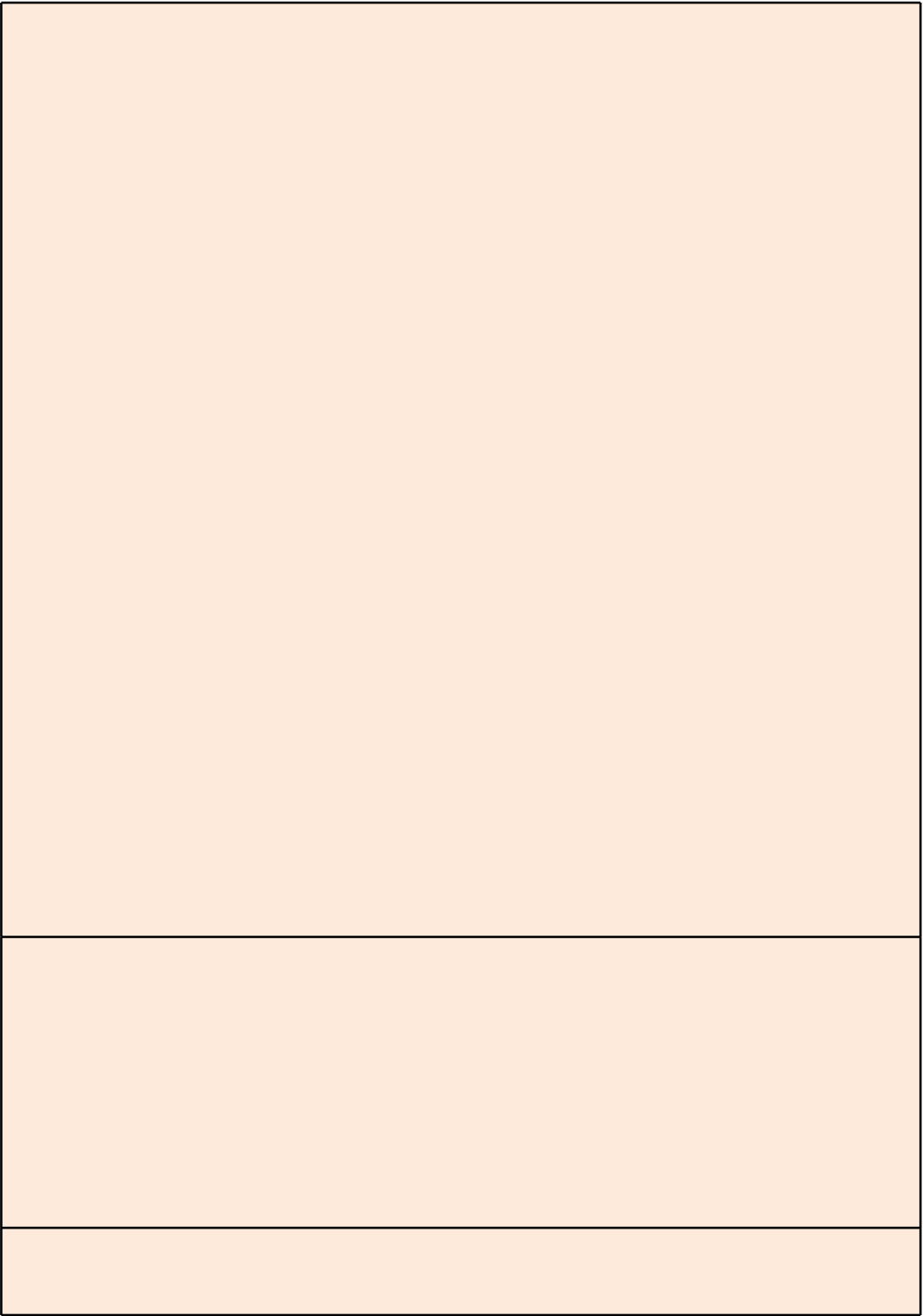
Lopputulemana vapautusrajat alittava aktiivisuus laitospaikalla on kunnan kannalta välttämätön lopputulema. On erittäin tärkeää jatkaa käytöstäpoistoa, kunnes päästään vapautusrajojen alle eikä alueelle jää enää käyttörajoituksia.

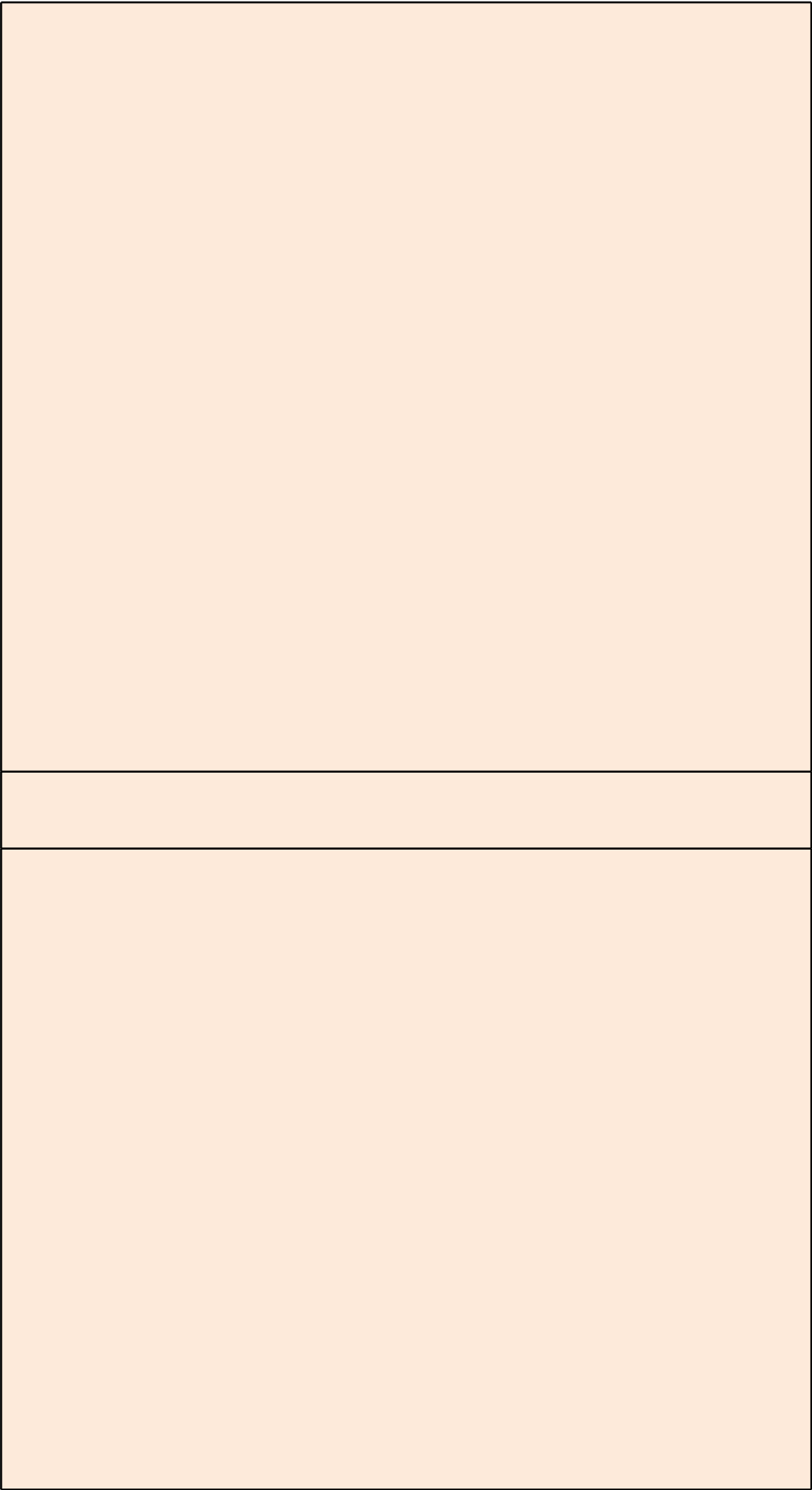
Ehdotuksen perustelut

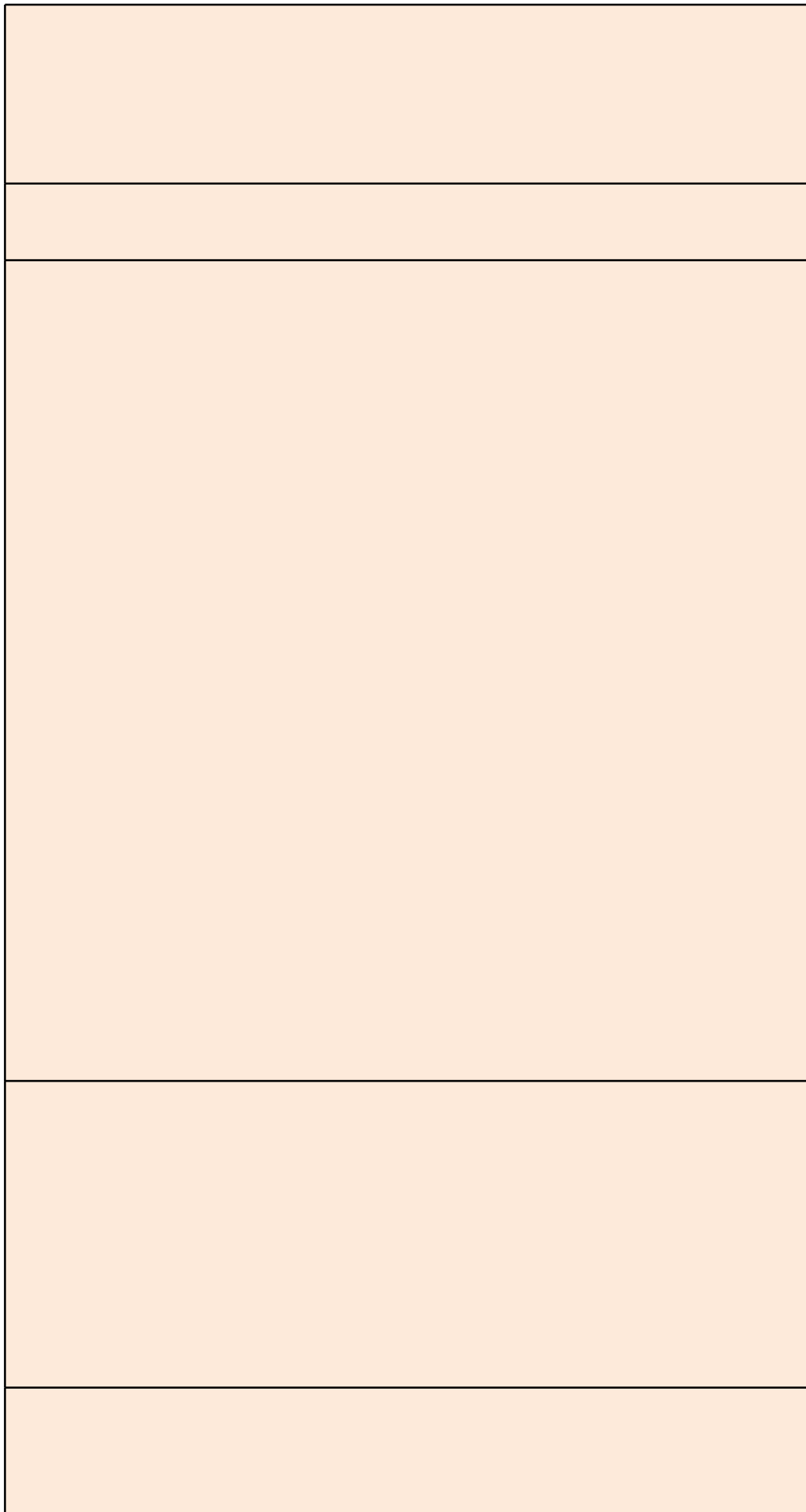

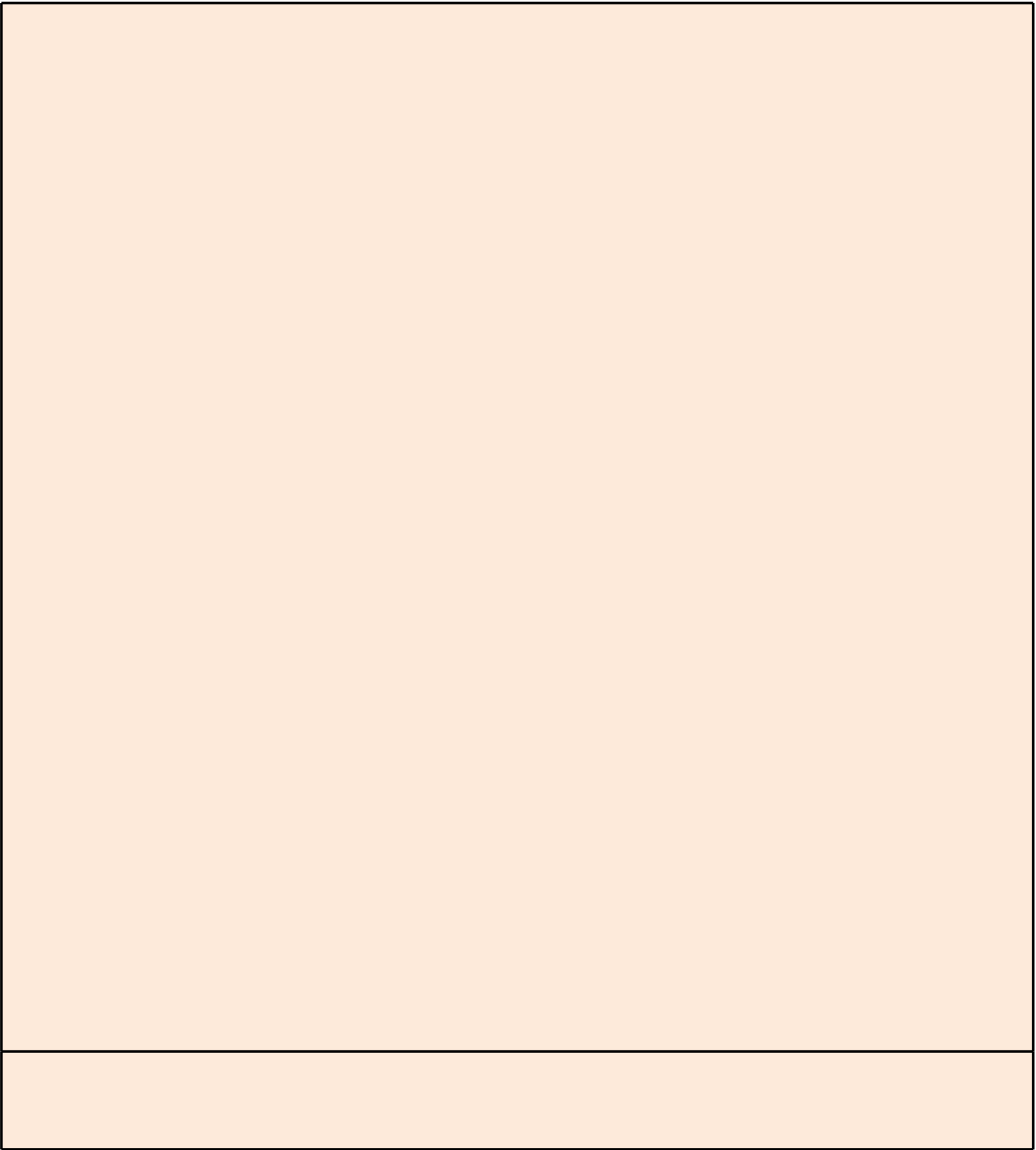

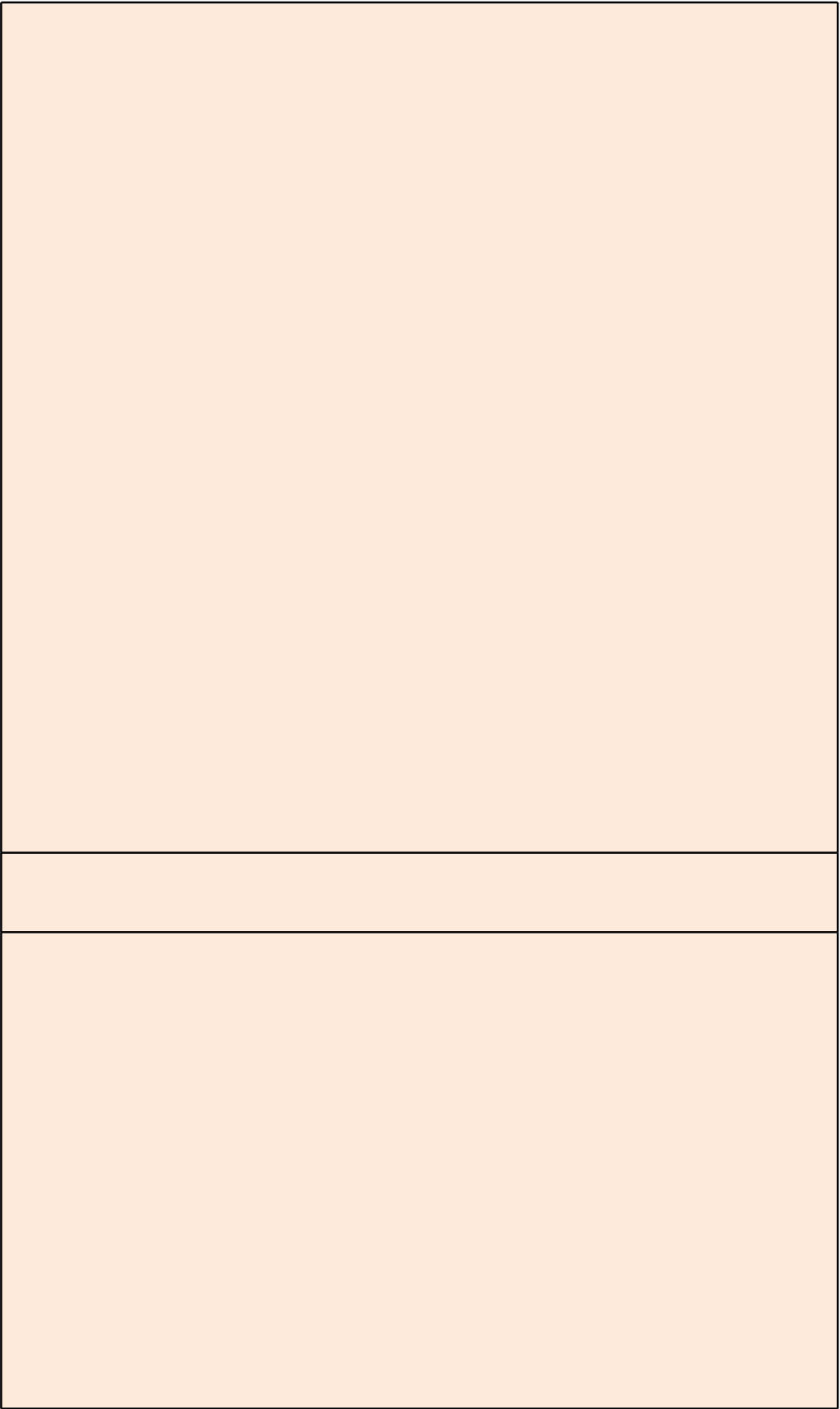

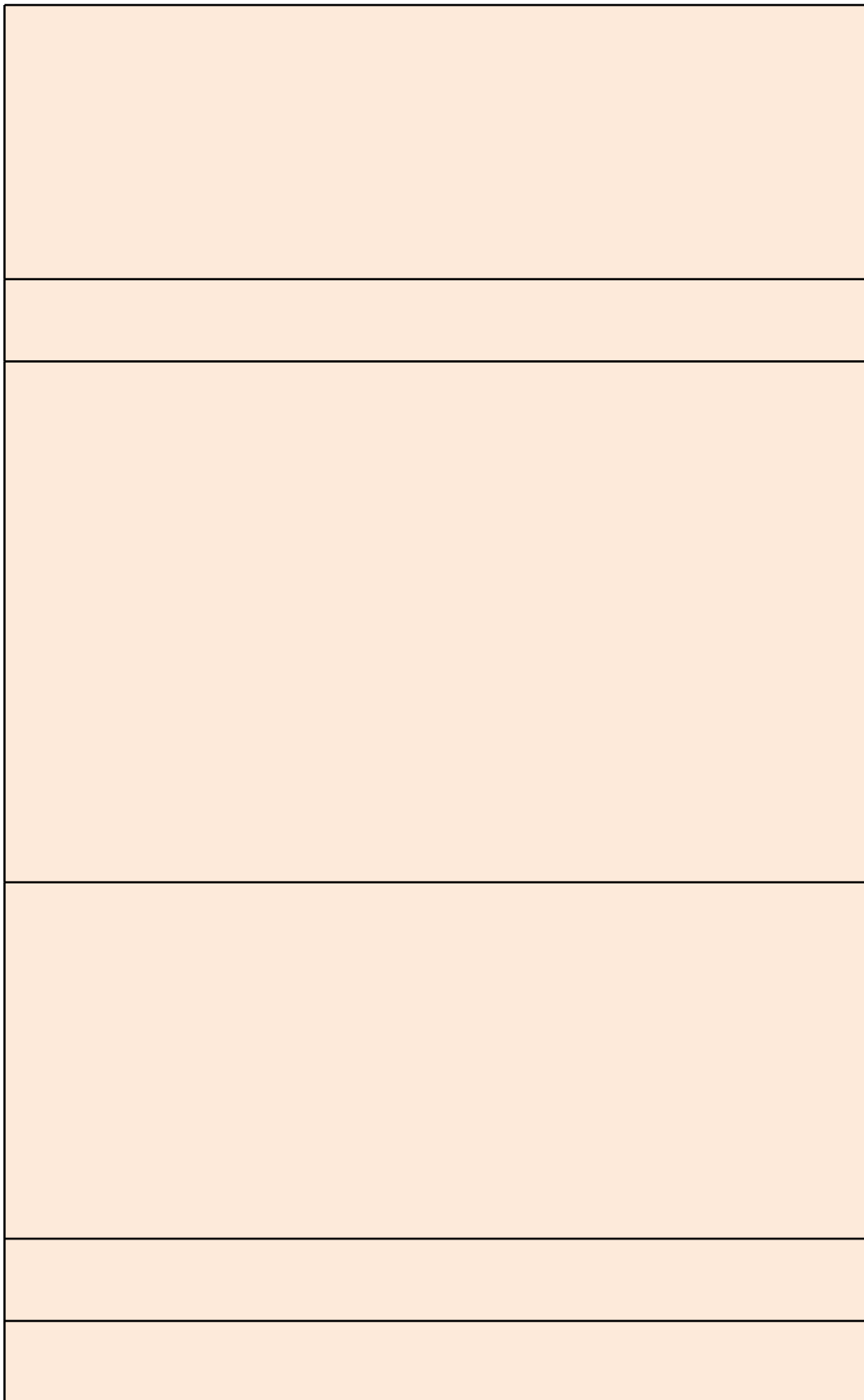

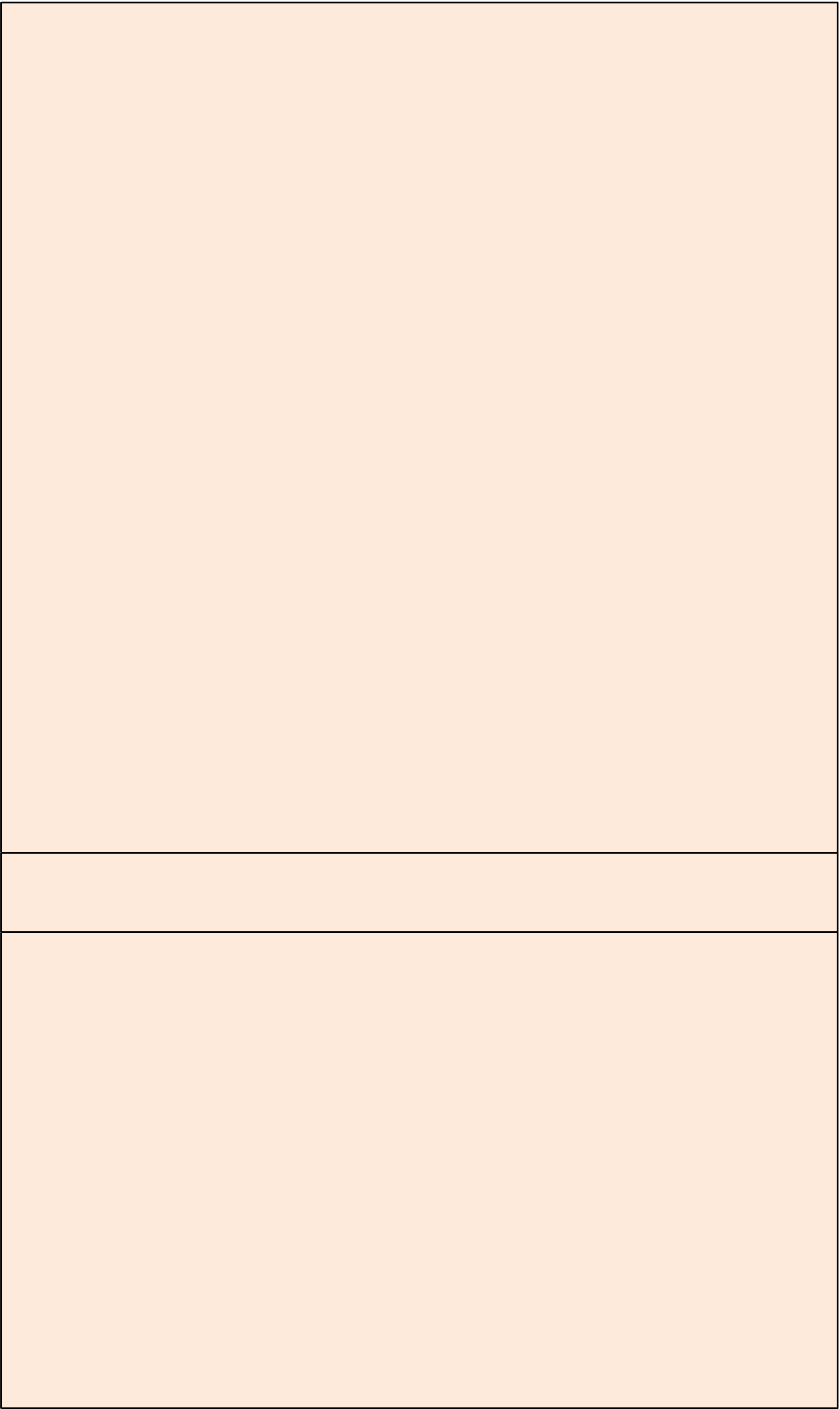

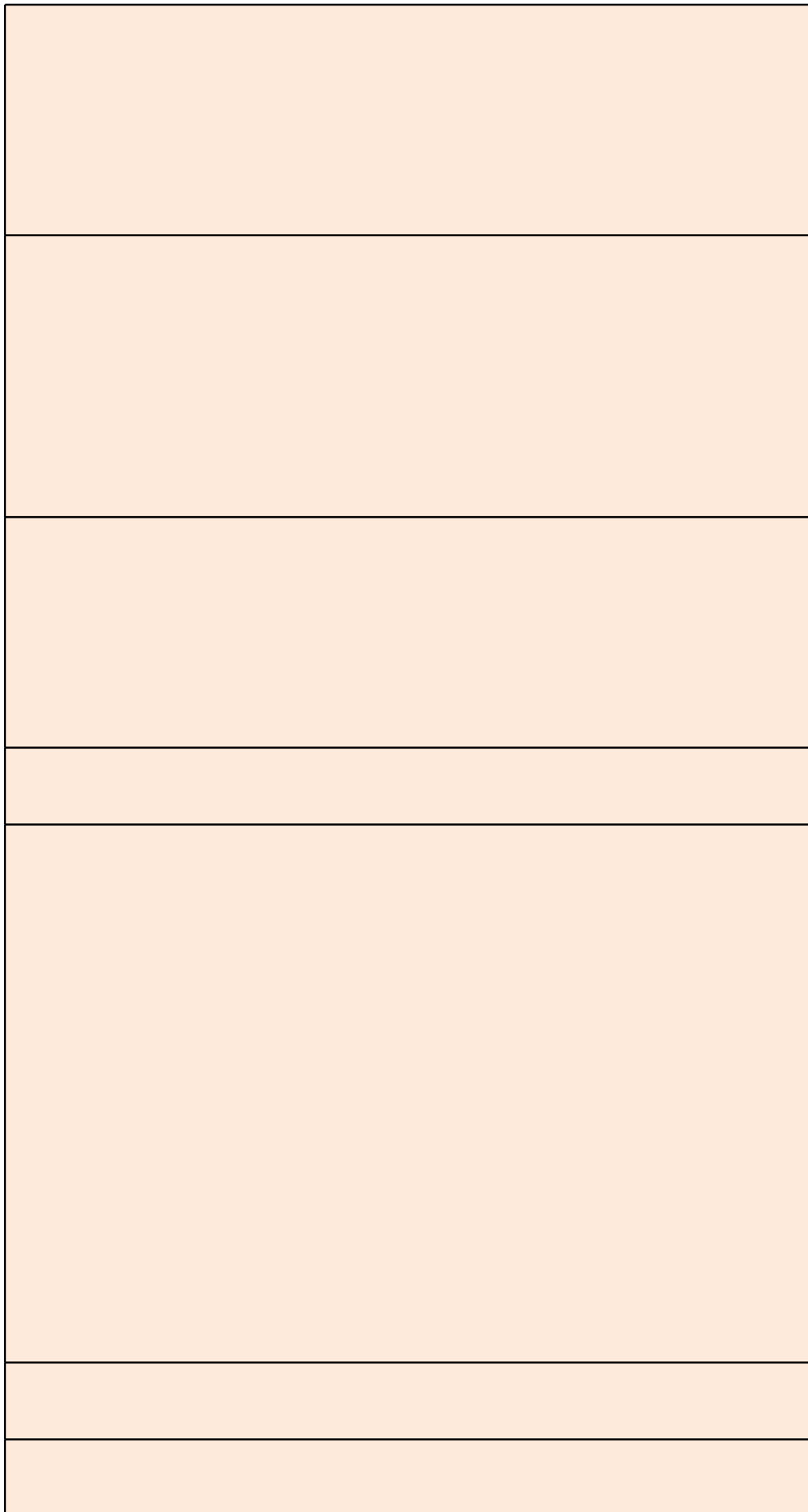

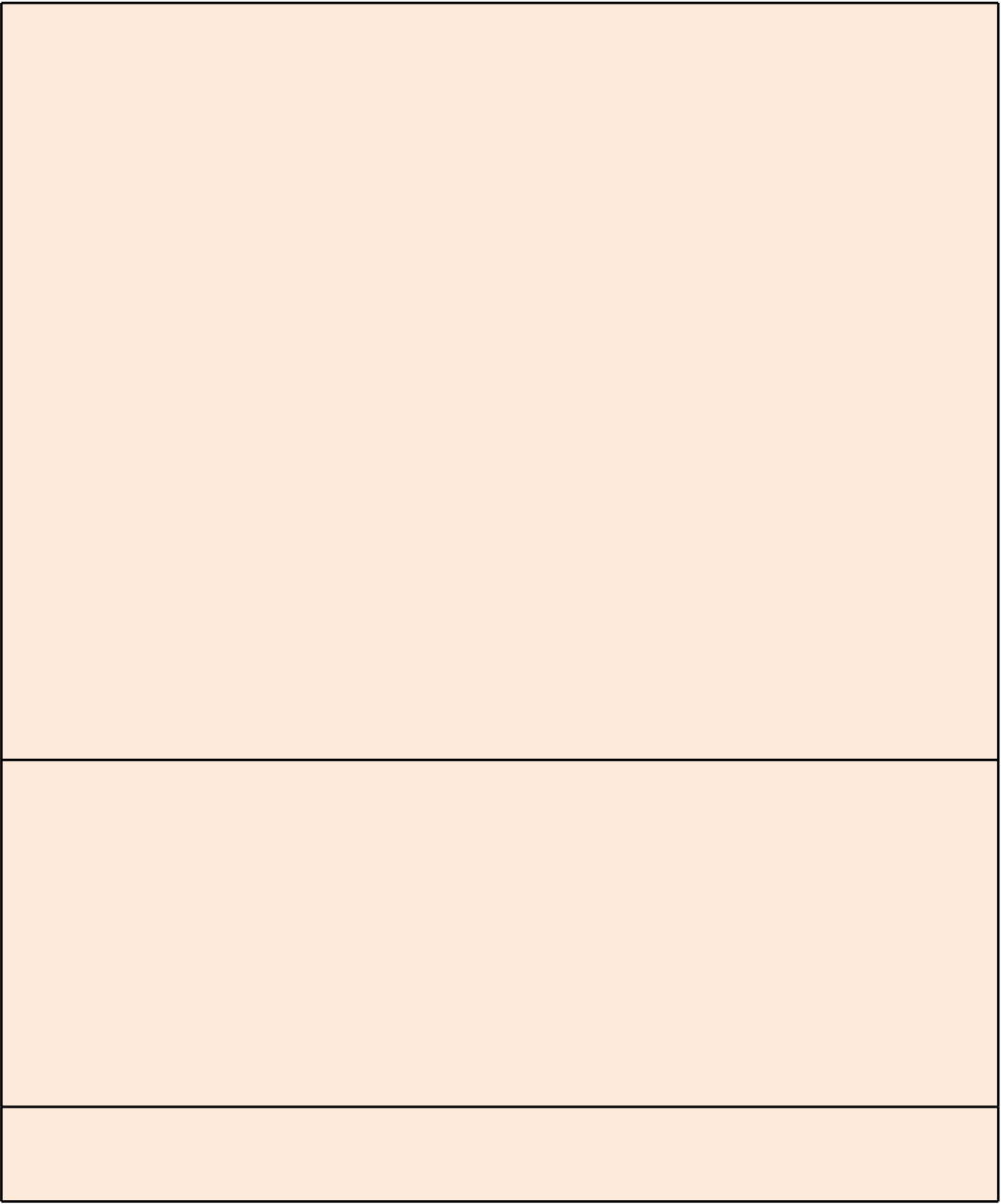

Siirtymäsäännöstarve (ext)	Organisaatio

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Kenttä
Ehdotus uudeksi tekstiksi
Muu mahdollinen kommentti
Ehdotuksen perustelut
Siirtymäsäännöstarve (ext)
Organisaatio

Ohjeistus

Kirjataan ehdotettu korvaava teksti.

Korostukset voi tehdä fontin **väreillä**, alleiviivauksella tai *kursiivilla*. Yliviivausta ei tule käyttää.

Kirjataan nimikkeeseen/vaatimukseen, pykälään, lukuun tai määräykseen kohdistuva kommentti.

Korostukset voi tehdä fontin **väreillä**, alleiviivauksella tai *kursiivilla*. Yliviivausta ei tule käyttää.

Kirjataan kommentin ja/tai uuden tekstin perustelut.

Kirjataan tunnistettu tarve mahdolliselle siirtymäsäännökselle. (Vain ulkoiset toimijat.)

Kirjataan kommentoiva organisaatio.

Yleisohje:

Kun haluat kommentoida määräystä yleisesti, kirjaa kommenttisi määräyksen nimeä vastaavalle riville taulukossa.

Vastaavasti voit kommentoida lukua, pykälää tai vaatimusta kohdistamalla kommentin sitä vastaavalle riville taulukossa.